

KAUNO R. ZAPYŠKIO PAGRINDINĖS MOKYKLOS VEIKLOS VISUMINIO IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 201 m. lapkričio 4–7 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės visuminis išorinis vertinimas.

Vertintojų komanda:

Vadovaujantieji vertintojai – Violeta Gendvilienė, vertintojos: Jolita Abraškevičienė, Alma Finagėjevienė, Jolanta Kvedarienė.

Vertintojai stebėjo 58 ugdymo proceso veiklas, gilinosi į mokytojų ir mokinių veiklą pamokose, stebėjo jų elgesį ir santykius natūralioje aplinkoje: pamokose, per pertraukas. Vertintojai bendravo su mokytojais, mokiniais ir jų tėvais, pagalbos mokiniui specialistais, aptarnaujančio personalo darbuotojais. Vyko individualūs pokalbiai su direktoriumi ir pavaduotoja ugdymui, Mokyklos taryba, Metodine taryba, įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija, mokinių savivaldos atstovais, socialiniais partneriais. Vertintojų komanda išanalizavo mokyklos veiklos bei mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentus, pirminę mokyklos informaciją, Kauno r. savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus pateiktą informaciją apie akademinis mokinių pasiekimus rajono kontekste bei mokyklos perspektyvą savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos kontekste, naudojosi Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai (dabar – Nacionalinei švietimo agentūrai) mokyklos pateikta Įsivertinimo ir pažangos anketa. Vertinant mokyklos veiklą, vadovautasi Švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1167 patvirtintu „Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu“, mokyklų vertintojų elgesio kodeksu. Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Zapyškio pagrindinė mokykla vykdo ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pagrindinio ugdymo programas (1–10 klasėse mokosi 195 mokiniai, 21 vaikas lanko priešmokyklinio, 54 – ikimokyklinio ugdymo grupes). Dauguma mokinių gyvena pilnose šeimose, tėvai dirbantys. Nemokamas maitinimas skiriamas 63 (28,8 proc.) mokiniams. Dviem geltonaisiais autobusais į mokyklą atvežami 75 mokiniai, 30 atvyksta kitu transportu. Mokykloje mokosi 9 (4,1 proc.) mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių. 58 (21,4 proc.) mokiniams, turintiems kalbos ir komunikacijos sutrikimų, teikiama logopedo pagalba.

2003 m. mokyklos pastatas renovuotas ir pavadintas I korpusu, o pertvarkytuose kultūros namuose atidarytas II mokyklos korpusas. 2007 m. atidarytas mokyklos I korpuso III aukštas, tačiau vis vien neužtenka patalpų specializuotiems (gamtos mokslų, pagalbos mokiniui specialistų) kabinetams įrengti.

Mokykla glaudžiai bendradarbiauja su Zapyškio seniūnija, Zapyškio parapija, Zapyškio bendruomenės centru, Ežerėlio kultūros centro Zapyškio laisvalaikio sale, Ežerėlio pagrindine mokykla, Kačerginės daugiafunkciu centru. Didelis dėmesys skiriamas tautinių tradicijų puoselėjimui, aktyviai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais.

Mokyklos pedagogai aktyviai dalyvauja Kauno r. pedagogų metodinėje veikloje: organizuoja konferencijas, skaito pranešimus, dalijasi gerąja patirtimi. Direktorius R. Bartkus yra projekto „Lyderių laikas 3“ tvarumo palaikymo grupės narys.

Kauno rajono savivaldybės meras V. Makūnas direktoriaus R. Bartkaus 2018 metų veiklos ataskaitą įvertino labai gerai.

STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji veiklos aspektai

1. Mokyklos pasiekimų ir pažangos rezultatyvumas (1.2.2. – 3 lygis).

Daugumos mokinių pasiekimai baigus ugdymo programą ar jos dalį atitinka Bendrosiose programose keliamus tikslus ir mokinių galias. Mokykla išsiskiria savo pasiekimais rajono renginiuose, projektinėje veikloje. Pažymėtini išskirtiniai mokyklos pasiekimai įgyvendinant įvairius mokomuosius, socialinius, bendruomeninius projektus. Kauno rajone mokykla išsiskiria gerais anglų kalbos, lietuvių kalbos ir matematikos pasiekimais. Pastarųjų dvejų metų pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai vidurkiai geresni už Kauno rajono ir Lietuvos vidurkius. Siekiant aukštesnės mokinių mokymosi kokybės, mokytojams vertėtų remtis pasiekimų duomenų analize, sistemingai apmąstyti įvairių klasių, grupių pasiekimų dinamiką, vertinti kiekvieno mokytojo darbo indelį, įvairių veiklų, edukacinių išvykų, projektų poveikį mokinių pasiekimams.

2. Mokymosi siejimas su mokinių gyvenimo patirtimis (2.2.1. – 3 lygis).

Mokymosi siejimas su mokinių gyvenimo patirtimis bendru vertintojų sutarimu vertinamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas, darantis teigiamą poveikį mokymuisi, ugdymo turinio atskleidimui. Mokymosi įprasminimas kaip stiprusis aspektas išskirtas 13 (24,1 proc.) stebėtų pamokų. Pagirtinos daugumos mokytojų pastangos aktualizuoti ugdymo turinį: stebėtose pamokose remtasi mokinių turimomis žiniomis, mokymosi patirtimi ir išgyvenimais, aptarta su mokiniais, kaip įgytus gebėjimus jie galėtų pritaikyti realybėje, ugdyti gyvenimui aktualūs mąstymo ir veiklos gebėjimai, mokymas(is) sietas su mokyklos gyvenimo aktualijomis, pabrėžiant įgytų žinių praktinio pritaikymo svarbą. Siekiant aukščiausios šio aspekto veiklos kokybės vertėtų įprasminti mokymąsi grindžiant mokinių asmeniniais siekiais, stebėjimu, tyrinėjimu, eksperimentavimu, prasmės suvokimu.

3. Veiklos, įvykiai ir nuotykių (2.3.2. – 4 lygis).

Veiklos, įvykiai ir nuotykių mokykloje yra išskirtiniai (4 lygis) ir vertinami kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas. Mokykloje netrūksta įvairių, įdomių veiklų ir popamokinių renginių, į kuriuos įtraukiami beveik visi mokyklos mokiniai, mokytojai bei daugumą mokinių tėvų, Zapyškio bendruomenės atstovų. Mokykloje didelis dėmesys skiriamas tautinių tradicijų puoselėjimui. Šokių kolektyvai dalyvauja šalies vaikų ir jaunimo tautinių šokių festivaliuose, pasaulio lietuvių dainų šventėse, šalies moksleivių dainų šventėse, rajoniniuose šokių festivaliuose; mokyklos choras, mergaičių ansamblis pasirodo Zapyškio bendruomenės renginiuose. Mokiniai skatinami aktyviai dalyvauti įvairioje projektinėje veikloje. Vieni svarbiausių yra mokomieji projektai, kurių 2018–2019 m. m. vykdyta 22, socialinių projektų vykdyta 10, bendruomenės – 4. Pastebėtina, kad projektuose dalyvauja įvairių gebėjimų mokiniai, ugdomos asmeninė, kultūrinė, socialinė, pažinimo kompetencijos.

4. Pastato ir jo aplinkos estetiškumas (3.1.2 – 4 lygis).

Mokyklos aplinka gražiai sutvarkyta, švari, išpuoselėta. Mokyklos interjeras kuria gerą nuotaiką bei mokinių amžiui derantį jaukumą, ugdo darnos jausmą ir gerą skonį. Pamokos ir užsiėmimai vyksta estetiškuose, saugiuose kabinetuose. Beveik visuose kabinetuose suolai mobilūs, vienviečiai, darbo vietų mokiniams pakanka, jos atitinka higienos normą. Beveik visuose mokomuosiuose kabinetuose yra galimybė lengvai pertvarkyti erdves ir pritaikyti skirtingiems ugdymo(si) poreikiams. Mokytojai kūrybiškai išnaudoja erdves veiksmingam ugdymui(si). Mokykla didžiuojasi įrengta edukacine aplinka – lauko klase, atnaujinta sporto sale. Tvarkingame mokyklos kieme pakanka vietos poilsiui ir saugiems mokinių žaidimams, įrengta vieta dviračiams. Visos mokyklos erdvės prižiūrėtos, atnaujintos. Skoningai apipavidalintuose stenduose skelbiama mokiniams aktuali informacija, specialiai įrengtoje vietoje eksponuojami mokinių sportiniai laimėjimai, kabinetuose – mokinių kūrybiniai ir projektiniai darbai, Lietuvos valstybės atributika.

5. Edukacinės išvykos (3.2.1. – 4 lygis).

Mokytojai planuoja edukacines išvykas, mokymąsi ne mokyklos teritorijoje, atsižvelgdami į mokinių poreikius, ugdymą(si) grindžia realaus pasaulio pažinimu, jį aktualizuoja, suteikia mokiniams galimybių įgyti įvairesnės patirties, būti mokamiems įvairių mokytojų. Pamokos vyksta ne tik mokyklos teritorijoje, bet ir už jos ribų esančiose aplinkose: muziejuose, gamtoje, kultūros įstaigose, įmonėse. Mokiniai nuolat dalyvauja edukacinėse išvykose Pamerkiuose (programa „Griekio kelias nuo sėjos iki pietų stalo“), Raudondvario dvare (edukacija apie gintarą). Mokiniam organizuojami susitikimai su žymiais žmonėmis. Į mokyklos renginių, pamokų, edukacinių išvykų organizavimą įtraukiami tėvai, socialiniai partneriai. Dauguma mokinių teigiamai vertina pamokas kitose edukacinėse erdvėse, nes įgyja naujos socialinės patirties bei patiria mokymosi džiaugsmą.

6. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 3 lygis).

Mokyklai (mokymo) lėšų pakanka ugdymo planui realizuoti, darbuotojų kvalifikacijai tobulinti, naujiems vadovėliams įsigyti, pažintinei veiklai vykdyti. Mokykla racionaliai panaudoja lėšas, skirtas mokytojų kvalifikacijos tobulinimui, numato prioritetines tobulinimosi kryptis. Įstaigoje daug dėmesio skiriama projektinių, kitų išorinių lėšų pritraukimui. Bendradarbiaudama su Zapyškio bendruomene mokykla rengia projektus ir kasmet gauna lėšų mokyklos veiklai ir aplinkoms tobulinti. Vertintojai daro išvadą, kad visais lygmenimis mokykloje tariamasi dėl išteklių panaudojimo, o prioritetas yra mokinių poreikiai. Turimos lėšos panaudojamos atsižvelgiant į strateginius mokyklos tikslus, bendruomenės poreikius ir sudaro tinkamas sąlygas teikiamų ugdymo paslaugų kokybei užtikrinti, iš dalies atnaujinant erdves, kuriant estetišką ir saugią aplinką bendruomenei, atnaujinant įrangą ir priemones, sudarant sąlygas mokiniams tenkinti ugdymo(si) poreikius.

7. Pasidalyta lyderystė (4.1.2. – 3 lygis).

Mokykloje skatinama pasidalytoji lyderystė – aktyviausi bendruomenės nariai, palaikomi administracijos ir kolegų, įsijungia į savivaldos grupių veiklas, geba prisiimti atsakomybę už iniciatyvų ir sprendimų įgyvendinimą. Iš dokumentų analizės ir pokalbių vertintojų komanda daro išvadą, kad mokyklos vadovai palaiko mokinių, mokytojų ir tėvų iniciatyvas, lanksčiai bendradarbiauja su socialiniais partneriais, skatina bendruomenės narių pokalbius mokytojų taip vadinamuose „kavagėrio“ pasitarimuose mokytojų kambaryje, Mokyklos, Mokytojų tarybos posėdžiuose, į veiklas įtraukia daugumą bendruomenės narių.

8. Mokyklos savivalda (4.1.3. – 3 lygis).

Ugdymo įstaigoje sukurtos savivaldos institucijos, kurios atstovauja daugumos bendruomenės atstovų interesams: veikia Mokyklos taryba, Mokytojų taryba, Metodinė taryba ir metodinės grupės, Mokinių taryba, veiklos kokybės įsivertinimo koordinacinė grupė, pagal poreikius suburiamos trumpalaikės darbo grupės. Mokyklos taryba per paskutinius trejus metus pasiūlė nemažai iniciatyvų mokyklos aplinkos ir veiklos tobulinimui. Metodinės tarybos paskirtis – koordinuoti mokytojų patirties sklaidą, jų profesinį tobulėjimą, informuoti ugdytojus apie renginius, organizuoti paskaitas tėvams ir pan. Pokalbio metu Metodinės tarybos nariai pabrėžė dalijimosi patirtimi svarbą (kolega–kolegai), teigė, kad bendradarbiavimas stiprina mokytojų metodinį pasirengimą. Mokykloje yra penkios mokytojų metodinės grupės, kurios rengia savo veiklos planus, derančius su mokyklos veiklos bei strateginiu planais. Veiklomis siekiama kiekvieno mokinio pažangos. Mokinių savivalda inicijuoja nemažai naujovių, teikia pasiūlymus dėl renginių, akcijų organizavimo. Mokinių tarybos nariams dažnai sudaromos sąlygos dalyvauti įvairiuose šalies renginiuose, ekskursijose. Savivaldos iniciatyvos ir sprendimai reikalingi, prasmingi, jie teigiamai veikia mokyklos gyvenimo ir ugdymo kokybę.

9. Bendradarbiavimas su tėvais (4.2.2. – 4 lygis).

Bendradarbiavimas su tėvais veiksmingas, padedantis mokiniams siekti pažangos. Mokykla priima, aptaria ir įgyvendina tėvų pasiūlymus: sutvarkyti ugdymo įstaigos laiptai, organizuotos robotikos būrelio veiklos, įsteigtas šaulių būrelis. Tėvų iniciatyva atsirado pradinių klasių mokinių pailgintos dienos grupė, finansuojama iš biudžeto. Mokykla yra Pozityvaus auklėjimo konsultantų

asociacijos (PAKA) projekto „STEP efektyvios tėvystės įgūdžių ugdymo grupės – šeimų psichologiniam atsparumui didinti“ partnerė. Mokinių tėvai įsitraukia į mokyklos veiklą kartu su mokiniais ir mokytojais dalyvaudami mokyklos ir atskirų klasių organizuojamuose renginiuose, kviesdami mokyklos mokinius į savo darbovietes, iškylaudami kartu su klase. Tėvai ruošia kalėdinius pasirodymus, dalyvauja sveikatos stiprinimo, socialiniuose, kultūriniuose bendruomeniniuose renginiuose.

10. Mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 4 lygis).

Mokykla, įvairiomis formomis bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, buvusiais mokiniais, yra atvira pasauliui, šalies bei miestelio problemoms. Įvairūs mokyklos ryšiai teikia abipusę naudą: kartu organizuojami renginiai, projektinė veikla, sudaromos galimybės ugdomąją veiklą organizuoti kitose aplinkose, lankytis įvairiose institucijose, kultūriniuose renginiuose. Partneriai turi galimybių naudotis mokyklos patalpomis, aikštynais, mokiniai savanoriauja partnerių organizuojamose renginiuose. Ypač ryškus socialinių partnerių indėlis puoselėjant mokyklos aplinkas, atnaujinant sporto aikštynus, pritraukiant investicinius projektus, apsirūpinant mokymo priemonėmis. Glaudus mokyklos bendradarbiavimas su vietos bendruomene, gausūs socialiniai partneriai skatina mokytojų ir mokinių lyderystę, didina mokinių saviraiškos galimybes.

Tobulintini veiklos aspektai

1. Pažangos pastovumas ir pasiekimų asmeniškumas pamokoje (1.2.1. – 2 lygis).

Stebėtose pamokose kiekvieno mokinio individualios pažangos ir pasiekimų kaip pamokos objekto vertinimo vidurkis – 2,06 (dažniausias vertinimas, t.y. moda – 2). Tik 24,1 proc. pamokų kiekvieno mokinio pasiekimai ir pažanga įvertinti gerai, o 75,9 proc. pamokų – prastai ir patenkinamai. Mokinių asmeninės pažangos matavimas kaip tobulintinas pamokos aspektas fiksuotas 19,1 proc. pamokų. Šiose pamokose mokinio pasiekimai nestebėti arba stebėti epizodiškai, dažniausiai nevertinti, neaptarti su mokiniais. Aptariant pamokos rezultatus vertėtų orientuotis į konkretų, pamatuojamą mokymosi uždavinį, įtraukti mokinius į mokymosi rezultato bei vertinimo ir įsivertinimo kriterijų numatymą, pamokoje daugiau dėmesio skirti asmeninės mokinių pažangos išryškinimui, aptarimui, fiksavimui. Tuo atveju mokinių mokymosi motyvacija stiprėtų, o mokėjimo mokytis kompetencija būtų ugdoma tikslingiau.

2. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas (2.2.2 – 2 lygis).

Apklausoje (NMVA, 2018 m.) duomenimis, teiginiui „*Per pamokas aš turiu galimybę pasirinkti įvairaus sunkumo užduotis*“ mokiniai priskyrė vieną iš žemiausių įverčių – 2,5. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas kaip stiprusis pamokos aspektas išskirtas tik 5 (9,3 proc.) pamokose. Daugelyje (83,3proc.) kitų pamokų mokytojai retai atsižvelgė į asmeninius ir ugdymosi poreikius: visi mokiniai klasėje atliko tas pačias užduotis, naudojo tas pačias mokymo(si) priemones, nors vertintojai išvelgė aiškų dalies mokinių poreikį diferencijuoti ugdymą. Stebėtose pamokose trūko suasmeninto mokymosi: mokinių skatinimo keltis individualius tikslus, rinktis užduotis, pagal mokymosi būdus ir tempą, todėl užduočių ir veiklos individualizavimas bei diferencijavimas ir suasmeninimas, atsižvelgiant į mokinių skirtybes, yra tobulintinas veiklos aspektas. Mokytojams vertėtų labiau atsižvelgti į skirtingus mokinių mokymosi poreikius (mokymosi stilius, gebėjimus, polinkius) ir, planuojant bei organizuojant mokymą(si), suteikti mokiniams galimybių dirbti skirtingu tempu, atlikti skirtingo lygmens užduotis. Tikėtina, kad tai sudarytų sąlygas kiekvienam mokiniui mokytis jam priimtinu pajėgumu.

3. Mokymo(si) įvairovė pamokoje (2.2.2. – 2 lygis).

Išorinio vertinimo savaitę vyravo tradicinės (poveikio) paradigmos idėjomis grįstos pamokos, kuriose dominavo mokytojas, taikyti verbaliniai, menkai aktyvų mokymąsi skatinę metodai, tokie kaip aiškinimas, pokalbis, demonstravimas, darbas su vadovėliu, pratybomis. Mokymo(si) įvairovė kaip stiprusis pamokos aspektas išskirta tik 2 (3,7 proc.) pamokose. Daugumoje (55,6 proc.) pamokų mokytojai dirbo tradiciškai, o 12 (22,2 proc.) pamokų mokymosi įvairovė

įvardinta kaip tobulintinas pamokos aspektas. Vertintojai daro išvadą, kad mokymosi metodų įvairovė pamokoje yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Jei mokyklos mokytojai dažniau taikytų mokymąsi aktyvinančius metodus, organizuotų probleminių, patirčių mokymąsi eksperimentuojant, tiriant, atrandant, skatintų mokinius kritiškai mąstyti, tikėtina, mokiniai noriau įsitrauktų į mokymąsi, įgytų įvairių patirčių, patirtų pažinimo džiaugsmą, tai didintų savivaldaus mokymosi galimybes, stiprintų mokymosi motyvaciją.

4. Vertinimo kriterijų aiškumas (2.4.1. – 2 lygis).

Išorinio vertinimo metu nustatyta, kad mokytojai pamokose stebėjo mokinių veiklą, klausinėjo juos žodžiu, gautą vertinimo informaciją fiksavo individualiomis arba visai klasei bendromis pastabomis, tačiau daugeliu atveju neišnaudotos vertinimo, kaip motyvaciją skatinančio veiksnio, galimybės – stigo išsamios vertinimo informacijos apie individualią mokinio pažangą. o vertinimo kriterijai mokiniams pateikti tik 17 (31,48 proc.) pamokų, iš jų – tik pavienėse (14,8 proc.) pamokose kriterijai aptarti su mokiniais. Kaip tobulintinas pamokos aspektas vertinimo kriterijų aiškumas fiksuotas 14 (25,9 proc.) stebėtų pamokų. Be to, pažangos ir pasiekimų vertinimas retai sietas su pamokos uždaviniu. Su mokiniais retai tartasi, ko iš jų tikimasi, koks turi būti gerai atliktas darbas, kokie vertinimo kriterijai, kada ir kaip bus taikomi. Šios įžvalgos leidžia teigti, kad vertinimo kriterijų aiškumas yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad susiejus mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimą su pamokos uždaviniu, susitarus dėl aiškių vertinimo kriterijų ir aptarus juos su mokiniais, veiksmingai taikant įvairias formuojamojo vertinimo strategijas, mokinių individualios pažangos įvertinimas apibendrinant pamoką būtų objektyvus ir prasmingas.

5. Mokinių įsivertinimas (2.4.2. – 2 lygis).

2019 m. veiklos plano praėjusių metų įgyvendinimo analizėje teigiama, kad „70 proc. mokinių geba įsivertinti savo žinias ir gebėjimus pamokų metu ir visi mokiniai stebi, fiksuoja ir analizuoja savo individualią pažangą“, tačiau išorinio vertinimo metu mokinių įsivertinimas kaip stiprusis pamokos aspektas (įvertintas labai gerai ir gerai) išskirtas tik 5 (9,2 proc.) pamokose. Kaip tobulintinas aspektas įsivertinimas išskirtas 13 (24,1 proc.) pamokų. Stebėtose pamokose dažniausiai mokymosi sėkmė nematuota kokybiniu aspektu, remiantis pamokos uždavinio kriterijais. Daugiau nei pusėje stebėtų pamokų mokinių mokymasis ir pažanga įtraukiant mokinius į vertinimo dialogą vyko skubotai, nekonkrečiai, dažnai orientuotasi į savijautą, emociją (mokinių klausta: „*Kaip jaučiatės?*“, „*Kaip tau šiandien sekėsi?*“), naudoti „šviesoforo“, signalizavimo nykščiu, „šypsenėlių“ piešimo lentoje metodai. Toks įsivertinimas menkai skatino mokinių savistabą, neteikė kokybiško, tikslingo grįžtamojo ryšio. Vertintojai daro išvadą, kad mokinių įsivertinimas yra nesistemiškas ir vertinamas kaip tobulintinas veiklos aspektas. Mokyklai rekomenduojama tobulinti mokinių įsivertinimą, siekiant, kad jis būtų grįstas mokinio ir mokytojo dialogu apie mokymosi sėkmes ir nesėkmes, informatyvus, aiškus, paremtas pamatuojamu pamokos uždaviniu, nuoseklus, suprantamas visiems ugdymo proceso dalyviams. Mokinių įsivertinimas pamokose turėtų būti orientuotas į asmeninį pažangos ir pasiekimų pamatavimą, o ne į emocijų ir savijautos įsivertinimą.
